

Introduktion årgång 47

Under 2024 har *Barnboken – tidskrift för barnlitteraturforskning* fått en ny grafisk profil, men innehållet i den fyrtiosjunde årgången liknar tidigare år: sjuutton vetenskapliga artiklar som i huvudsak behandlar nordisk barn- och ungdomslitteratur. Flertalet ingår i de två temana ”Moderskap och modrande” och ”Flerspråkighet och barnlitteratur”. Dessutom publiceras åtta recensioner av aktuell nordisk och internationell teoretisk litteratur. Antalet följare av *Barnbokens* Facebook-sida fortsätter att öka och passerade detta år 500, vilket har glatt oss som arbetar med tidskriften.

”Moderskap och modrande” påbörjades under 2023 och med årets åtta artiklar avslutas temat. Redaktörer har Tuva Haglund (fil.dr, Svenska barnboksinstitutet/Uppsala universitet) och Malin Nauwerck (fil.dr, Svenska barnboksinstitutet) varit. Bidragen som publicerades under 2024 ger en rik och varierad bild av modrandets glädjeämnen och skuggsidor, från mödrar som förvandlas till fåglar i antikens litteratur till en nutida influerar- och kändiskultur, där barnlitterära skildringar av moderskap används i byggandet av ett varumärke. De genrespecifika förutsättningarna för framställningen av mödrar undersöks genom analyser av hästböcker och historiska romaner i två artiklar. En annan utforskar hur transmedieringen från bok till film skapar olika utrymmen för modern att ta plats som mångfacetterad person. Flera artiklar tar fasta på ett dynamiskt samspel mellan såväl barn- och vuxenlitteratur som barn- och vuxenläsare i gestaltningen av moderskap och modrande. De synliggör hur intertextuella referenser till kultur för vuxna förs in i barnbokens text- och bildvärldar, men även hur ett dubbelt tilltal kan ge en vuxen medläsare bekräftelse i modersrollen. Bilderböcker av Kitty Crowther, skandinaviska klassiker av Astrid Lindgren, Bjarne Reuter och Martha Sandwall-Bergström, samt mindre välkända barnberättelser om surrogatmödraskap och utmattningssyndrom utgör några av de verk som uppmärksammas i artiklarna. Temat har producerats med stöd av Stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur och Stiftelsen Lars Hiertas Minne.

Det andra temat, "Flerspråkighet och barnlitteratur", inleddes i år med publiceringen av sex artiklar och kommer att fortsätta in i 2025. Helena Bodin (professor, Stockholms universitet, Sverige) och Julia Tidigs (docent, Åbo Akademi, Finland) är redaktörer. Artiklarna berör såväl arenor för flerspråkighet som hur flerspråkiga erfarenheter gestaltas litterärt i bild och text. Två av artiklarna undersöker i vilken mån olika språk ges utrymme i biblioteksrummet respektive förskolans högläsning och bokbestånd. Flerspråkighet som del av en invandrar- eller minoritetsidentitet utforskas i tre artiklar om barnlitteratur på ladino, namngivning i italiensk postkolonial litteratur och rap i en norsk dagboksroman. På olika sätt synliggör dessa texter hur bejakandet av flerspråkighet samtidigt kan utgöra en strategi för att göra motstånd mot utanförskap och marginalisering. I temats sista artikel för i år riktas uppmärksamheten mot hur flerspråkighet i finlandssvensk ungdomslitteratur har värderats i samtida litteraturkritik. Artiklarna publiceras med stöd av Letterstedtska föreningen.

Den fyrtiosjunde årgången av *Barnboken* avrundas med tre fristående artiklar som anlägger nya teoretiska perspektiv på nordisk barn- och ungdomslitteratur. Katrina Åkerholm diskuterar de utmaningar som lärare ställs inför när de ska behandla klimatproblem och den osäkerhet inför framtiden som de skapar. Med inspiration från Clémentine Beauvais och Donna Haraway visar hon hur en komplex bilderbok som Linda Bondestams *Mitt bottenliv. Av en ensam axolotl* (2020), ger möjlighet att undvika förenklade lösningar och tillåter såväl elever som lärare att dröja i ovisshet. Två ungdomsromaner av Anna-Liisa Haakana står i centrum i Lydia Kokkolas artikel om känslor och landskap. Hon utgår från Sara Ahmeds teori om orientering för att utforska hur protagonisterna hanterar såväl emotionell som geografisk isolering i 1980-talets finska *Sápmi*. Rummet fokuseras även i Tatjana Kielland Samoilows artikel om Astrid Lindgrens *Ronja Rövardotter* (1981) och Maria Parrs *Tonje Glimmerdal* (2009). I analysen undersöks hur ljud används för att gestalta romanernas landskap.

Barnboken är en Open Access-tidskrift, vilket betyder att artiklar och recensioner publiceras digitalt och är fritt tillgängliga på tidskriftens webbplats samt i fulltext via flera stora internationella databaser. Tidskriften tillämpar anonymiserad kollegial granskning (double blind peer review). Det innebär att artiklar som publiceras i *Barnboken* har bedömts av minst två sakkunniga granskare utanför tidskriftens redaktion. I de fall då redaktionsmedlemmar eller temaredaktörer själva har bidragit med artiklar har de inte

deltagit i redaktionsarbetet runt den egna artikeln eller haft insyn i granskningsprocessen. *Barnboken* har huvudsakligen ett svenskt och nordiskt fokus, men har läsare över hela världen.

Redaktionen består av redaktör Maria Andersson (docent, Stockholms universitet, Sverige) och redaktionsmedlemmarna Nina Goga (professor, Høgskulen på Vestlandet, Norge), Maria Jönsson (professor, Umeå universitet, Sverige), Peter Kostenniemi (fil.dr, Umeå universitet, Sverige), Anne Skaret (professor, Høgskolen i Innlandet, Norge), Olle Widhe (professor, Göteborgs universitet, Sverige) och Mia Österlund (professor, Åbo Akademi, Finland). Recensionsredaktör är Malin Nauwerck (fil.dr, Svenska barnboks-institutet) och Hanna Liljeqvist (forskningsassistent, Svenska barnboks-institutet/doktorand, Åbo Akademi, Finland) är redaktions-sekreterare. Åsa Warnqvist (docent, Svenska barnboks-institutet) är senior konsulterande redaktör och ansvarig utgivare. I tidskriftens internationella Advisory Board ingår femton framstående svenska, nordiska och internationella forskare. Tidskriften ges ut med stöd från Vetenskapsrådet.

Barnboken välkomnar nya och gamla läsare att ta del av den spännande och inspirerande forskning som presenteras i årets volym!

Maria Andersson

*Redaktör för Barnboken – tidskrift för barnlitteraturforskning
Docent vid Stockholms universitet*